

MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI

1316

Na temelju članka 14. stavka 2. i članka 19. stavka 3. Zakona o zaštiti od neionizirajućih zračenja (»Narodne novine«, br. 105/99) ministar zdravstva i socijalne skrbi donosi

PRAVILNIK

O MINIMALNIM ZDRAVSTVENIM I SIGURNOSNIM ZAHTJEVIMA KOJI SE ODOSE NA IZLOŽENOST RADNIKA RIZICIMA KOJI POTJEČU OD ELEKTROMAGNETSKIH POLJA¹

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom utvrđuju minimalni zdravstveni i sigurnosni zahtjevi koji se odnose na izloženost radnika rizicima koji potječu od elektromagnetskih polja. Primjena odredbi ovoga Pravilnika ne isključuje primjenu odredbi posebnih propisa o zaštiti na radu².

Članak 2.

Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

Granične vrijednosti izloženosti jesu granice izloženosti elektromagnetskim poljima, koje se neposredno temelje na dokazanim akutnim učincima na zdravlje i njihovim biološkim razmatranjima, a čije poštivanje osigurava zaštitu radnika koji su izloženi elektromagnetskim poljima od svih poznatih dokazanih štetnih učinaka na zdravlje.

Vrijednosti upozorenja jesu veličine neposredno mjerivih parametara, izraženih putem jakosti električnog polja (E), jakosti magnetskog polja (H), gustoće magnetskog toka (B) i gustoće snage (S), pri kojoj je potrebno poduzeti jednu ili više mjera određenih ovim Pravilnikom, pri čemu je poštivanjem vrijednosti upozorenja zajamčeno i poštivanje utvrđenih graničnih vrijednosti izloženosti.

II. OBVEZE POSLODAVACA

Utvrđivanje izloženosti i procjena rizika

Članak 3.

Poslodavac mora osigurati mjerenja i/ili izračunavanje razina elektromagnetskih polja kojima su izloženi radnici. Procjena, mjerenje i izračun mogu se izvesti sukladno znanstveno utemeljenim standardima i smjernicama i, gdje je to bitno, uzimajući u obzir razine zračenja koje su naveli proizvođači opreme. Zbog mogućih dugoročnih učinaka elektromagnetskih polja na zdravlje, primjenjujući načela predostrožnosti, vrijednosti upozorenja smanjene su u odnosu na odgovarajuće granične vrijednosti.

Procjenu, mjerenje i/ili izračun iz stavka 1. ovoga članka, nije potrebno provesti na radnim mjestima otvorenim za javnost, ako je već provedeno vrednovanje sukladno s odredbama ovoga Pravilnika o ograničavanju izloženosti stanovništva elektromagnetskim poljima, te ako se ograničenja koja su njome utvrđena poštuju i za radnike te se isključuju rizici za sigurnost. Procjenu, mjerenje i/ili izračune navedene u stavku 1. i 2. ovoga članka, planiraju i izvode pravne osobe ovlaštene od ministarstva nadležnog za zdravstvo. Podaci dobiveni pri procjeni, mjerenju i/ili izračunu razine izloženosti čuvaju se u odgovarajućem obliku, kako bi se kasnije u njih mogao obaviti uvid.

Pri procjeni rizika izloženosti radnika elektromagnetskim poljima, poslodavac obraća posebnu pažnju na sljedeće elemente:

- (a) razinu, frekvencijski spektar, trajanje i vrstu izloženosti;
- (b) granične vrijednosti izloženosti i vrijednosti upozorenja;
- (c) sve učinke na zdravlje i sigurnost posebno ugroženih radnika;
- (d) sve neposredne učinke, kao što su:
 - 1) interferencija s medicinskom elektroničkom opremom i napravama (uključujući stimulatore rada srca i druge implantate);
 - 2) probojni rizik feromagnetskih predmeta u statičkim magnetskim poljima s gustoćom magnetskog toka većom od 3 mT;
 - 3) pokretanje električnih eksplozivnih naprava (detonatora);
 - 4) požari i eksplozije, koji su posljedica zapaljivanja lako zapaljivih materijala zbog iskri koje proizvode inducirana polja, dodirne struje ili električno pražnjenje;
- (e) postojanje alternativne radne opreme projektirane za smanjivanje razina izloženosti elektromagnetskim poljima;
- (f) u mogućoj mjeri, odgovarajuće podatke sakupljene tijekom zdravstvenog nadzora, uključujući objavljene podatke;
- (g) višestruke izvore izloženosti;
- (h) istovremenu izloženost poljima različitih frekvencija.

Poslodavac mora posjedovati procjenu rizika i utvrđene mjere koje je potrebno poduzeti u skladu sa člancima 4. i 5. ovoga Pravilnika u pisanom ili elektroničkom obliku. Procjena rizika bilježi se na odgovarajućem mediju, u skladu s odredbama posebnog propisa. Procjena rizika može uključivati opravdanje poslodavca sukladno kojem, zbog prirode i opsega rizika povezanih s elektromagnetskim zračenjem, daljnja detaljna procjena rizika nije potrebna. Procjena rizika redovito se ažurira, posebno ako je došlo do značajnih promjena zbog kojih je mogla zastarjeti, ili ako je rezultati zdravstvenog nadzora čine potrebnom.

Odredbe kojima je cilj uklanjanje ili smanjivanje rizika

Članak 4.

S obzirom na tehnički napredak i raspoloživost mjera za nadzor rizika na izvoru, rizici zbog izloženosti elektromagnetskom zračenju moraju se ukloniti ili smanjiti na minimum. Smanjenje rizika zbog izloženosti elektromagnetskom zračenju temelji se na odredbama posebnog propisa o zaštiti na radu.

Na temelju procjene rizika iz članka 3. ovoga Pravilnika, ako se prijeđu vrijednosti upozorenja, poslodavac izrađuje i provodi akcijski program koji uključuje tehničke i/ili organizacijske mjere, s ciljem sprečavanja izloženosti zračenju iznad graničnih vrijednosti, uzimajući u obzir posebno:

- (a) druge radne metode koje iziskuju manju izloženost elektromagnetskim poljima;
- (b) izbor opreme koja emitira manje elektromagnetskog zračenja, uzimajući u obzir posao koji treba obaviti;

- (c) tehničke mjere ograničavanja elektromagnetskog zračenja uključujući, po potrebi, uporabu sigurnosnih sklopki, zaštite ili sličnih mehanizama za zaštitu zdravlja;
- (d) odgovarajuće programe održavanja radne opreme, sustava radnih mjesta i položaja;
- (e) projektiranje i raspored radnih mjesta i položaja;
- (f) ograničenje trajanja i jakosti izloženosti;
- (g) raspoloživost odgovarajuće opreme za osobnu zaštitu.

Na temelju procjene rizika iz članka 3. ovoga Pravilnika, radna mjesta na kojima bi radnici mogli biti izloženi elektromagnetskom zračenju koje premašuje vrijednosti upozorenja označavaju se odgovarajućim oznakama sukladno odredbama posebnog propisa³, te pristup njima ograničava tamo gdje je to tehnički izvedivo.

Radnici ni u kojem slučaju ne smiju biti izloženi vrijednostima višim od graničnih vrijednosti izloženosti.

Ako dođe do prekoračenja vrijednosti upozorenja, bez obzira na mjere koje je poslodavac poduzeo, poslodavac je obavezan žurno poduzeti mjere u cilju smanjenja izloženosti ispod vrijednosti upozorenja. Poslodavac je obavezan utvrditi razloge prekoračenja vrijednosti upozorenja te sukladno tomu poboljšavati zaštitne i preventivne mjere, kako bi se spriječilo ponovno prekoračenje navedenih vrijednosti.

Poslodavac je obavezan prilagođavati mjere zaštite zahtjevima radnika koji su posebno ugroženi.

Obavješćivanje i izobrazba radnika

Članak 5.

Poslodavac jamči da se radnici koji su izloženi rizicima elektromagnetskog zračenja na radu i/ili njihovi predstavnici obavješćuju i osposobljavaju u vezi s rezultatima procjene rizika, a posebno glede:

- (a) poduzetih mjera za provedbu odredaba ovoga Pravilnika;
- (b) veličine i značenja graničnih vrijednosti izloženosti i vrijednosti upozorenja te povezanih mogućih rizika;
- (c) rezultata procjene, mjerenja i/ili izračuna vrijednosti upozorenja izvedenih sukladno članku 3. ovoga Pravilnika;
- (d) načina na koji se otkrivaju i prijavljuju štetni utjecaji na zdravlje koji su rezultat izloženosti;
- (e) okolnosti u kojima radnici imaju pravo na zdravstveni nadzor;
- (f) sigurne radne prakse za smanjivanje rizika zbog izloženosti.

Granične vrijednosti izloženosti i vrijednosti upozorenja

Članak 6.

Granične vrijednosti izloženosti određene su Pravilnikom o zaštiti od elektromagnetskih polja (»Narodne novine«, br. 204/03 i 15/04) u Prilogu 1. Tablici 1. pod nazivom Temeljna ograničenja.

Vrijednosti upozorenja određene su Pravilnikom o zaštiti od elektromagnetskih polja u Pravilniku o zaštiti od elektromagnetskih polja (»Narodne novine«, br. 204/03 i 15/04) u Prilogu 2. Tablici 1. pod nazivom Granične razine referentnih veličina.

Za procjenu, mjerenje i/ili izračun izloženosti radnika elektromagnetskim poljima, sve dok usklađeni europski standardi Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC)

ne obuhvate sve moguće situacije procjene, mjerenja i izračuna, za procjenu, mjerenje i/ili izračun mogu se koristiti i drugi znanstveno utemeljeni standardi.

Savjetovanje i sudjelovanje radnika

Članak 7.

Savjetovanje radnika i/ili njihovih predstavnika o pitanjima koja su obuhvaćena odredbama ovoga Pravilnika, obavlja se sukladno posebnim propisima.

Članak 8.

Pravne i fizičke osobe koje rade s izvorima elektromagnetskih polja obvezne su svoj rad i poslovanje uskladiti s odredbama ovoga Pravilnika u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Članak 9.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa:011-02/08-04/30

Urbroj: 534-07-08-1

Zagreb, 28. ožujka 2008.

Ministar

mr. Darko Milinović, dr. med., v. r.

¹Pravilnik preuzima odredbe Direktive 2004/40/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima vezano uz izloženost radnika štetnim fizikalnim čimbenicima (elektromagnetskim poljima)

²Zakon o zaštiti na radu (»Narodne novine« br. 59/96, 94/96, 114/03, 100/04) preuzima odredbe Direktive 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju poticajnih mjera za unapređivanje zaštite zdravlja i sigurnosti radnika

³Pravilnik o sigurnosnim znakovima (»Narodne novine« br. 29/05) preuzima odredbe Direktive 92/58/EEZ od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima u pogledu osiguravanja znakova koji se odnose na sigurnost i zaštitu zdravlja na radu